

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เรื่องการศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาการผลิตโคนม สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัย ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือในการวิจัย
- 3.3 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1.2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 1 หมู่เรียน จำนวน 18 คน

2) เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้เพื่อการวิจัยครั้งนี้คือรายวิชาการผลิตโคนมใช้เป็นเนื้อหาสาระที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาในชั้นเรียน นักศึกษาสาขาวิชาสัตวศาสตร์ ชั้นปีที่ 4 คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 1 หมู่เรียน จำนวน 18 คน รหัส 504290103

3) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ทำการวิจัยตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2554 โดยใช้เวลาในการสอน 16 สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 3 ชั่วโมง รวม 48 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2554 – 1 มีนาคม 2555

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ได้แก่

3.2.1 แผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการผลิตโคนม

3.2.2 แบบแผนการทดลอง

3.2.3 แบบใบงานเพื่อการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน pre-test และ post-test

3.2.1 แผนการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาการผลิตคอมพิวเตอร์

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
1	ชี้แจงรายละเอียดแผนบริหาร การสอน (Course Syllabus) - เนื้อหารายวิชา (Outline) - กิจกรรมตลอดภาคเรียน (Exercises) - การวัดและประเมินผล (Measurement) - การสืบค้นข้อมูลที่เกี่ยวข้อง (Searching)	4	- บรรยาย - เอกสารแผนบริหารการสอน - เอกสารประกอบการเรียน - Microsoft PowerPoint - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - นักศึกษาจัดทำใบการนำเสนอรายงาน - อภิปรายและสรุปเนื้อหา - สืบค้นข้อมูลเพื่อการทำงาน	ผศ.ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา
2	บทที่ 1 บทนำ (Introduction) - ประโยชน์และความสำคัญของ การผลิตคอมพิวเตอร์ - สถานการณ์การผลิตสื่อดิจิทัลในปัจจุบัน - ประโยชน์ของการผลิตคอมพิวเตอร์ มนุษย์	4	- บรรยาย - เอกสารประกอบการเรียน - Microsoft PowerPoint - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - อภิปรายและสรุปเนื้อหา - สืบค้นข้อมูลเพื่อการทำงาน	ผศ.ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา อาจารย์สุวิวัฒน์ มัตราช (อาจารย์พิเศษ)

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
3	บทที่ 2 พันธุ์และลักษณะประจำพันธุ์ โคนม - การจำแนกหมวดหมู่ของโคนม - ประเภทของโคนม - พันธุ์โคนมที่ควรทราบ	4	- บรรยาย - เอกสารประกอบการเรียน - Microsoft PowerPoint - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - อภิปรายและสรุปเนื้อหา - สืบค้นข้อมูลเพื่อการทำงาน	ผศ.ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา
4	บทที่ 3 โรงเรือนและอุปกรณ์ภายใน ฟาร์มโคนม - การวางแผนที่ตั้งฟาร์ม เลี้ยงโคนม - โรงเรือนโคนมเล็ก โคนมรุ่น โคนมสาว โครีดนม - โรงเรือนผสมอาหารสัตว์ - โรงเรือนเก็บเครื่องมือต่างๆ	4	- บรรยาย - เอกสารประกอบการเรียน - Microsoft PowerPoint - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - อภิปรายและสรุปเนื้อหา - สืบค้นข้อมูลเพื่อการทำงาน	ผศ.ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา (รศ.ดร.ทรงศักดิ์ จำปาวัติ (อาจารย์พิเศษ) และอาจารย์นายสัตวแพทย์ไสลภณ ละครพล)
5-6	บทที่ 4 ความรู้พื้นฐานของระบบ ทางเดินอาหารและการรีดนม ในโคนม	8	- บรรยาย - เอกสารประกอบการเรียน - Microsoft PowerPoint	ผศ.ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สิ่งที่ใช้ (ถ้า มี)	ผู้สอน
7-8	บทที่ 5 อาหารและการให้อาหาร สำหรับโคนม - ความสำคัญของอาหารและการ ให้อาหารสำหรับโคนม - วัตถุประสงค์ให้อาหารสัตว์ - การประกอบสูตรอาหารสัตว์	8	กิจกรรมการเรียน การสอน สิ่งที่ใช้ (ถ้า มี) - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - อภิปรายและสรุปเนื้อหา - สืบค้นข้อมูลเพื่อการทำรายงาน	ผศ.ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา
9	สอบกลางภาค (Midterm Examination)	3	- บรรยาย - เอกสารประกอบการเรียน - Microsoft PowerPoint - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - อภิปรายและสรุปเนื้อหา - แบบทดสอบอัตโนมัติ หมายเหตุ:	ผศ.ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	บทที่ 1 บทนำ (Introduction) บทที่ 2 พันธุ์และลักษณะประจำพันธุ์โคนม บทที่ 3 โรงเรือนและอุปกรณ์ในฟาร์มโคนม บทที่ 4 ความรู้พื้นฐานของระบบทางเดินอาหารในโคนม		คะแนนสอบกลางภาค คิดเป็นร้อยละ 30	
10-11	บทที่ 6 การจัดการฝูงโคนม - การจัดการลูกโค - การจัดการโครุ่น - การจัดการโคสาว - การจัดการแม่โครีดนม - การจัดการฝูงโคทรายหรือโคนมแห้ง	8	- บรรยาย - เอกสารประกอบการเรียน - Microsoft PowerPoint - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - อภิปรายและสรุปเนื้อหา - สืบค้นข้อมูลเพื่อการทำรายงาน	ผศ.ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา ดร.อุทัย โคตรตก (อาจารย์พิเศษ)

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียน การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
12-13	บทที่ 7 โรคและการป้องกันรักษา - ประเภทของโรคในโคนม - การควบคุมและป้องกันโรคในโคนม - วัคซีนป้องกันโรคต่างๆ - โรคที่สำคัญในโคนมเขตร้อน - พยาธิสำคัญในโคนม - การตรวจสุขภาพสัตว์เบื้องต้น	8	- บรรยาย - เอกสารประกอบการเรียน - Microsoft PowerPoint - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - จัดกลุ่มวิเคราะห์โรคในโคนม - ปฏิบัติการทำวัคซีนในโคนม - อภิปรายและสรุปเนื้อหา - สืบค้นข้อมูลเพื่อการทำรายงาน	อาจารย์นายสัตวแพทย์ โสภณ ละครพล
14-15	บทที่ 8 การตลาดและการจัดทำบัญชี ฟาร์มโคนม - การตลาดโคนม - การตลาดโคนมและน้ำมันดิบ - การจัดทำบัญชีฟาร์ม	8	- บรรยาย - เอกสารประกอบการเรียน - Microsoft PowerPoint - แบบทดสอบก่อนเรียน - แบบทดสอบหลังเรียน - อภิปรายและสรุปเนื้อหา - ปฏิบัติการทดสอบคุณภาพน้ำมัน - สืบค้นข้อมูลเพื่อการทำรายงาน	อาจารย์ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายสัตวแพทย์ สมมาศ อัฐรัตน์
16	สอบปลายภาค (Final Examination) บทที่ 5 อาหารและการให้อาหาร	3	- แบบทดสอบอัตนัย หมายเหตุ: คะแนนสอบปลายภาค	ผศ.ดร.สิทธิศักดิ์ คำผา

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้า มี)	ผู้สอน
	สำหรับโคนม บทที่ 6 การจัดการฝูงโคนม บทที่ 7 โรคและการป้องกันรักษา บทที่ 8 การตลาดและการจัดทำ บัญชีฟาร์มโคนม		คิดเป็นร้อยละ 30	

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2.2 แบบแผนการทดลอง

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งดำเนินการตามแบบแผนการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design แบบกลุ่มเดียววัดผลก่อน-หลังการทดลอง ดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แบบแผนการทดลอง

กลุ่ม	สอบก่อน	การทดลอง	สอบหลัง
G	T _{pre}	X	T _{post}

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแผนการทดลอง

G แทน กลุ่มประชากรเป้าหมาย

T_{pre} แทน การทดสอบก่อนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

T_{post} แทน การทดสอบหลังที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

X แทน การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.2.3 แบบใบงานเพื่อการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Pre-test และ Post-test

แบบใบงานเพื่อการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน Pre-test และ Post-test เป็นแบบทดสอบที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาการผลิตโคนม ซึ่งนักศึกษาเคยผ่านการเรียนรู้ด้านการผลิตโคนม จากรายวิชาการผลิตโคนมในปีการศึกษา 2/2554 มีทั้งหมด 2 บทปฏิบัติการ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

บทปฏิบัติการที่ 1 การฝึกงานประจำในฟาร์มโคนม

น้ำนมที่จะนำไปผลิตภัณฑ์ต่างๆเพื่อบริโภคนั้น เพื่อความปลอดภัยของผู้บริโภคเป็นองค์สำคัญในทุกขั้นตอนในการผลิต เริ่มจากแม่โคที่ไม่เป็นโรค ความสะอาดของคอก ภาชนะที่ใช้ในงานรีดนม การเก็บรักษาน้ำนม ตลอดจนการตรวจสอบคุณภาพน้ำนมและขั้นตอนการผลิตน้ำนมพร้อมดื่ม คอกพักโคจึงจำเป็นต้องกวาดเก็บมูลหรือล้างทุกวัน การออกแบบสร้างโรงเรือนจึงต้องพิจารณาให้สามารถทำความสะอาดและปฏิบัติงานได้สะดวก เปลืองแรงงานน้อยที่สุด และปลอดภัยต่อสัตว์

ภาชนะที่เกี่ยวข้องในงานรีดนม ปกติในงานรีดนมภาชนะที่เกี่ยวข้องทุกชนิดทำด้วยอลูมิเนียมหรือเหล็กไร้สนิม ซึ่งมีความคงทนสูงและจะต้องไม่มีรอยตะเข็บ หรือชอกแคบๆ ที่ล้างทำความสะอาดได้ยาก และควรทำความสะอาดทันทีหลังจากรีดนมเสร็จ

การป้อนน้ำนมให้ลูกโคในระยะนี้ลูกโคต้องการการเอาใจใส่มาก ผู้เลี้ยงต้องทำหน้าที่แทนแม่โค เนื่องจากลูกโคถูกแยกจากแม่โคภายหลังคลอด การฝึกให้ลูกโคกินนมได้ด้วยตนเองได้รวดเร็วเท่าไรยิ่งดีจะทำให้ประหยัดแรงงานได้มากขึ้น (นิโรจน์ ศรสูงเนิน, 2550, หน้า 65)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ทราบงานที่จะต้องปฏิบัติเป็นประจำในฟาร์มโคนม

วิธีการ

แนะนำวิธีปฏิบัติและแบ่งกลุ่มทำงาน เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. ทำความสะอาดคอกพักโครีดนม-นมแห้ง
2. ทำความสะอาดคอกลูกโค-ป้อนน้ำนมลูกโค
3. ล้างภาชนะที่เกี่ยวข้องในงานรีดนม-เครื่องรีดนม

วัสดุ-อุปกรณ์

1. เครื่องปั้มน้ำพร้อมสายฉีด
2. ไม้กวาดทางมะพร้าว
3. พลาสติก
4. ไม้ปาดมูล
5. ผงซักฟอก
6. แผ่นใยขัด

กิจกรรม

ให้นักศึกษาบรรยายงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย

มอบหมายงานนักศึกษาค้นคว้าข้อมูลการผลิตโคนมในประเทศไทยและรายงานผล

ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูลทำรายงาน ซึ่งมีหัวข้อที่กำหนดให้ 5 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. ประวัติการผลิตโคนมในประเทศไทย
2. อุตสาหกรรมแปรรูปน้ำนมดิบในประเทศไทย
3. ปัญหาในการผลิตโคนมในฟาร์มเกษตรกร
4. เงื่อนไขแนวทางการความสำเร็จสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนม
5. ข้อดีและข้อจำกัดในการผลิตโคนมในฟาร์มเกษตรกร

บทปฏิบัติการที่ 2 การจำแนกสายพันธุ์โคนม

โคนมที่เลี้ยงในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นโคนมลูกผสมระหว่างโคที่มีถิ่นกำเนิดในเขตนานหรือโคยุโรป และโคที่มีถิ่นกำเนิดในเขตร้อน ทั้งนี้เนื่องจากโคนมพันธุ์แท้จากถิ่นหนาวหรือโคยุโรปมีความสามารถให้นมได้ดี แต่ไม่สามารถทนอากาศร้อนและโรคพยาธิต่างๆได้ ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตน้ำนมได้ไม่เต็มที่ เหมือนในถิ่นกำเนิดเดิม ในทางกลับกันโคในถิ่นร้อนไม่สามารถให้ผลผลิตน้ำนมได้ดี แต่มีความสามารถทนทานอากาศร้อนและโรคพยาธิต่างๆได้ดี จึงมี

การผสมข้ามสายพันธุ์ขึ้นเพื่อเพิ่มความสามารถให้ลูกโคลูกผสมที่เกิดขึ้นมีความสามารถทนทานต่อสภาพภูมิอากาศของประเทศไทยได้ แม้ว่าความสามารถในการให้น้ำนมจะลดลงไปบ้างก็ตามแต่โคลูกผสมเหล่านี้ก็ยังเป็นโคที่ให้น้ำนมได้ดี ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนี้จะมีฟาร์มโคนมบางฟาร์มสามารถเลี้ยงโคนมพันธุ์แท้จากยุโรปได้แล้วก็ตามในฟาร์มอื่นๆ ผู้เป็นเจ้าของฟาร์มต้องมีความรู้เกี่ยวกับโคนมเป็นอย่างดีตลอดทั้งเงินทุนที่ใช้ในการปรับสภาพการเลี้ยงโรงเรือนให้เหมาะสมกับโคนมพันธุ์แท้ได้ แต่ในกลุ่มเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมรายย่อยส่วนใหญ่ก็ยังคงเลี้ยงโคนมลูกผสมอยู่ (นิโรจน์ ศรสูงเนิน, 2551, หน้า 64)

พันธุ์โคนมที่ควรทราบมีดังนี้

1. โคพันธุ์เรดซินดี (Red Sindhi) มีถิ่นกำเนิดจากทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย และทางตอนใต้ของปากีสถานตะวันตก มีสีแดงอ่อนไปจนถึงแดงเข้ม มีหนังหลวมและหย่อนยาน โหนกใหญ่ ภูมิลักษณะคล้ายใบหอกห้อยลงมา
2. โคพันธุ์ซาฮาวาล (Sahawal) มีถิ่นกำเนิดใกล้เคียงกับโคพันธุ์เรดซินดี คือแถบตะวันตกเฉียงเหนือด้านบนของอินเดีย และตอนเหนือของปากีสถานตะวันตก มีลักษณะคล้ายเรดซินดีมาก แต่ใหญ่กว่ามีสีอ่อนกว่า เป็นโคนมในแถบร้อนที่ให้น้ำนมดีที่สุดประมาณ 3,000 กิโลกรัม/ระยะการให้น้ำนม (Lactaion)
3. โคพันธุ์ขาว-ดำ หรือโฮลสไตน์ฟรีเซียน (Holstein Friesian) ถิ่นกำเนิดในประเทศฮอลแลนด์นิยมเลี้ยงแพร่หลายมากที่สุดในโลก มีสีขาว-ดำ แต่ไม่ดำปลอดหรือขาวปลอด เป็นโคนมขนาดใหญ่ ให้น้ำนมมาก นอกจากนั้นพันธุ์ที่กล่าวมาแล้ว ยังมีพันธุ์อื่นๆ อีก แต่นิยมไม่แพร่หลาย เช่น พันธุ์บราวน์สวิส (Brown Swiss) พันธุ์เรดเดน (Red Dane) พันธุ์เจอร์ซี (Jersey)

วัสดุ-อุปกรณ์

แม่โค จำนวน 10 ตัว

กิจกรรม

ให้นักศึกษาชี้ตำแหน่ง พร้อมอธิบายส่วนของร่างกายที่แตกต่างกันของโคนม

เขตนาว (BOS TAURUS) และ โคนมเขตร้อน (BOS INDICUS)

มอบหมายงานนักศึกษาค้นคว้าข้อมูลพันธุ์โคนมในประเทศไทยและรายงานผล

ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูลทำรายงาน ซึ่งมีหัวข้อที่กำหนดให้

5 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. ลักษณะพิเศษของพันธุ์โคนมแต่ละประเภท
2. ลักษณะพิเศษของโคนมเขตนาวพร้อมยกตัวอย่างมา 3 พันธุ์
3. ลักษณะพิเศษของโคนมเขตร้อนพร้อมยกตัวอย่างมา 3 พันธุ์
4. ปัจจัยหลักที่ควรพิจารณาในการเลือกพันธุ์โคนมสำหรับเกษตรกร
5. สัดส่วนสายพันธุ์โคนมในแต่ละภูมิภาคที่เลี้ยงในฟาร์มเกษตรกร

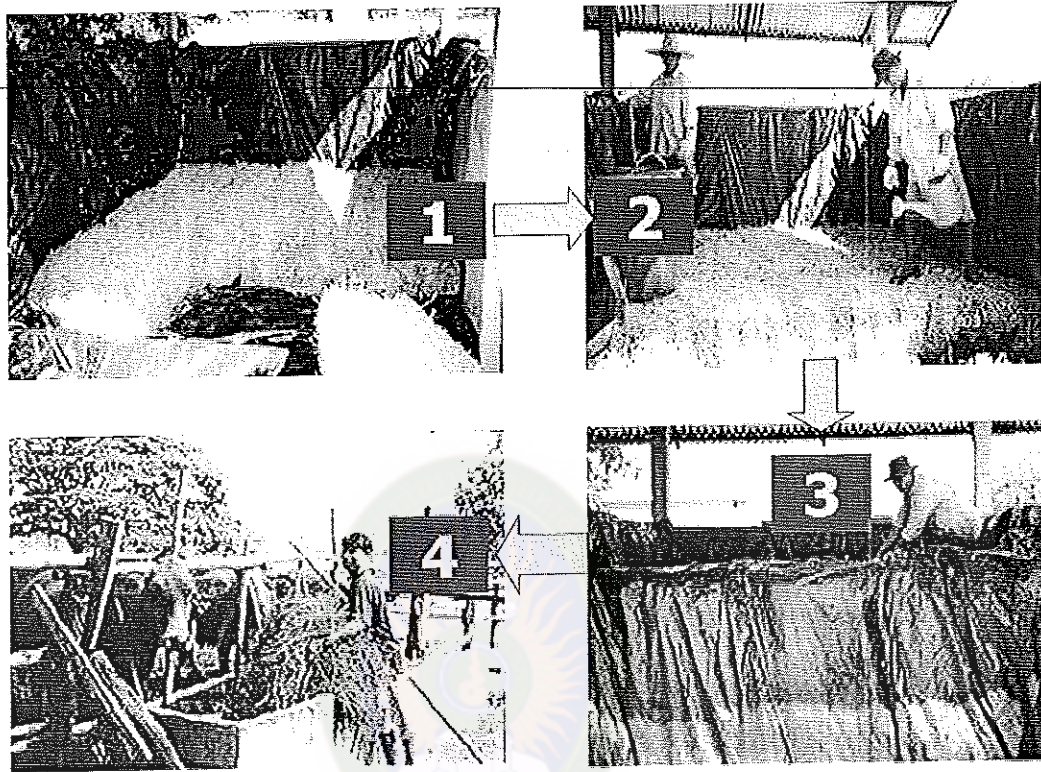
บทปฏิบัติการที่ 3 การทำฟางหมักยูเรียเพื่อเป็นอาหารโคนม
 ในสถานะที่ขาดแคลนอาหารหยาบคุณภาพดีโดยเฉพาะพืชอาหารสัตว์สดในช่วง
 หน้าแล้ง เกษตรกรสามารถหันมาใช้ประโยชน์จากฟางข้าวซึ่งมีอยู่มากมายในแต่ละท้องถิ่น
 โดยการปรับปรุงคุณค่าทางโภชนาการของฟางข้าวด้วยปุ๋ยยูเรียก่อนนำไปเลี้ยงสัตว์ (Wanapat,
 2003)

อุปกรณ์และวัสดุ

1. ฟางข้าว
2. ปุ๋ยยูเรีย
3. น้ำ
4. ถังน้ำ และบัวรดน้ำ
5. ตาชั่ง
6. บ่อทำฟางหมัก เช่น โองดิน หลุมดิน หรือบ่อซีเมนต์

ขั้นตอนการทำฟางหมักยูเรีย

1. เตรียมพื้นที่ที่จะทำฟางหมัก ปูผ้าพลาสติกรองที่พื้นโดยปล่อยให้มีส่วนของ
 พลาสติกเหลือเพื่อที่จะคลุมกองฟางได้อย่างพอเพียง
2. คำนวณว่าจะต้องใช้ฟางข้าวจำนวนเท่าใด เพื่อที่จะเตรียมผสมน้ำและยูเรีย
 ให้เพียงพอกับจำนวนฟางข้าวที่จะนำมาหมัก โดยใช้สัดส่วนของฟางข้าว 100 กิโลกรัมต่อยูเรีย 5
 กิโลกรัม
3. จัดเรียงฟางข้าวเป็นแถว ๆ โดยเมื่อทำการเรียงฟางแถวแรกเสร็จก็จะทำการ
 ราดด้วยน้ำที่ผสมยูเรียและละลายเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยต้องราดน้ำยูเรียให้ทั่วถึงตลอดสัดส่วน
 ที่ใช้น้ำผสมยูเรียตามจำนวนของฟางในแถวแรกว่ามีจำนวนเท่าใด
4. เมื่อราดน้ำทั่วทั้งแถวแรก แล้วทำการจัดเรียงฟางแถวที่สองซึ่งทำเช่นเดียวกัน
 กับแถวแรกทำจนครบตามจำนวนที่ต้องการใช้
5. เมื่อได้ปริมาณตามที่ต้องการแล้วทำการปิดกองฟางข้าวหมักปิดไว้ด้วยผ้า
 พลาสติก โดยคลุมส่วนบน ส่วนหัว และส่วนท้ายของกองฟางที่หมักไว้อย่างมิดชิดเพื่อป้องกัน
 ไม่ให้แอมโมเนียที่เกิดขึ้นในกองฟางหมักระเหยออกมาสู่ภายนอกได้
6. เมื่อครบ 10-14 วันหลังจากที่หมักไว้สามารถเปิดกองฟางหมักยูเรียเพื่อนำไป
 เลี้ยงสัตว์ได้ เมื่อใช้เสร็จแล้วปิดให้สนิท เพราะจะทำให้เกิดเชื้อราถ้าปิดไม่สนิท
7. หากปรากฏว่าเกิดเชื้อราขึ้นมาควรนำฟางหมักออกผึ่งแดดให้แห้งก่อนนำ
 ไปเลี้ยงสัตว์ (ดังแสดงในภาพที่ 3.1)

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการทำฟางหมักยูเรียเพื่อเป็นอาหารโคนม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ฟางหมักยูเรียที่ดีควรมีลักษณะดังนี้

1. มีสีน้ำตาลเข้มกว่าปกติ
2. มีกลิ่นแอมโมเนีย
3. มีความชื้นประมาณ 40-50 เปอร์เซ็นต์
4. มีลักษณะอ่อนนุ่มเมื่อจับดู
5. ไม่มีเชื้อราเกิดขึ้น

ข้อดีของฟางหมักยูเรีย

จากการทดลองสามารถสรุปข้อดีได้ ดังนี้

1. เพิ่มโปรตีนหยาบของฟางจากฟางปกติ 3-4 เปอร์เซ็นต์ เพิ่มขึ้นเป็น 7-9 เปอร์เซ็นต์
2. เพิ่มการย่อยได้ของสิ่งแห้งของฟางจากประมาณ 46 เปอร์เซ็นต์ เพิ่มขึ้นเป็น 50-55 เปอร์เซ็นต์

3. สามารถช่วยให้สัตว์กินฟางได้เพิ่มมากขึ้น
4. ทำให้สัตว์เพิ่มพลังงานสุทธิที่สัตว์จะนำไปใช้ประโยชน์ได้
5. การใช้ร่วมกับอาหารชั้นอื่น ๆ จะทำให้อัตราการเจริญเติบโต การให้นม

สูงขึ้น

การใช้ฟางหมักยูเรียเลี้ยงสัตว์

ในช่วงแรกจะต้องปรับสัตว์ให้คุ้นเคยกับฟางหมักยูเรียที่ละน้อยสัตว์จะกินได้เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากนั้นควรที่จะให้สัตว์กินฟางหมักในตอนกลางคืนอย่างเต็มที่ นอกเหนือจากการที่ให้สัตว์ได้กินฟางหมักยูเรียกลางวันปกติควรมีถึงใส่ทำให้สัตว์กินในช่วงที่สัตว์กินฟางหมักยูเรียอาจให้ร่วมกับหญ้าสด (ถ้ามี) ให้ร่วมกับใบกระถินสดหรือแห้ง ให้ร่วมกับใบมันสำปะหลังแห้ง หรือพืชตระกูลถั่วต่าง ๆ นอกจากนี้แล้วยังสามารถที่จะให้ฟางหมักยูเรียเลี้ยงโคนมได้ โดยการให้ร่วมกับการเสริมด้วยอาหารชั้น ซึ่งมีผลให้โคนมมีการเจริญเติบโตได้ดีและให้ผลผลิตน้ำนมสูงขึ้น

แบ่งกลุ่มมอบหมายงานค้นคว้าข้อมูลการจัดการฝูงโคนมและการให้อาหารในฟาร์มเกษตรกรและรายงานผล

ให้นักศึกษาแบ่งกลุ่มเพื่อศึกษาค้นคว้าข้อมูลทำรายงาน ซึ่งมีหัวข้อที่กำหนดให้ 5 หัวข้อดังต่อไปนี้

1. การจัดการฝูงโคนมระยะแรกเกิดจนถึง 15 เดือนในฟาร์มเกษตรกร
2. การจัดการฝูงโคนมระยะตั้งท้องจนถึงระยะคลอดในฟาร์มเกษตรกร
3. การจัดการกลุ่มโครีดนมในฟาร์มเกษตรกร
4. การจัดการกลุ่มโคตรายในฟาร์มเกษตรกร
5. จำแนกแหล่งโภชนะวัตถุดิบอาหารสัตว์พร้อมยกตัวอย่างในฟาร์มโคนมเกษตรกร
6. คำนวณสูตรอาหารสัตว์โดยใช้วัตถุดิบอาหารสัตว์ท้องถิ่นเพื่อลดต้นทุนการผลิต

3.3 ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการสอนแบบการศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในรายวิชาการผลิตโคนมสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จำนวน 18 คน ดังนี้

- 1) ทดสอบ pre-test โดยใช้ใบงานทดสอบ
- 2) ประเมินใบงานทดสอบโดยการให้คะแนนจากการตรงต่อเวลาในการส่งงานแต่ละใบงาน ความถูกต้องของเนื้อหาสาระและร้อยละที่สมบูรณ์ของเนื้อหาจากการจัดเรียงลำดับคะแนนจากมากไปหาน้อยของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน
- 3) จัดแผนการเรียนการสอนตามเนื้อหาในรายวิชาการผลิตโคนมที่กำหนด
- 4) ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการผลิตโคนมหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกัน กับแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน
- 5) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาการผลิตโคนมของนักศึกษาโดยวิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐาน

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติพื้นฐาน

- 1.1) หาค่าเฉลี่ย คำนวณจากสมการดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน คะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

N แทน จำนวนนักศึกษา

- 1.2) หาค่าความแปรปรวนของคะแนน

$$S^2 = \frac{\sum (X_i - \bar{X})^2}{n-1}$$

เมื่อ S^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

n แทน จำนวนนักศึกษาในกลุ่มประชากรเป้าหมาย

- 1.3) หาค่าร้อยละ คำนวณจากสมการ

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P แทน คะแนนเฉลี่ยร้อยละ

f แทน ความถี่ของข้อมูลที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

2) สถิติที่ใช้ทดสอบสมมุติฐาน

สถิติเปรียบเทียบคะแนนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน โดยใช้ t-test แบบกลุ่มไม่อิสระ (Dependent Samples) มีสูตรคำนวณ ดังนี้

$$t = \frac{\Sigma D}{\sqrt{\frac{N\Sigma D^2 - (\Sigma D)^2}{(N-1)}}}$$

$$df = N - 1$$

เมื่อ t แทน ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ΣD แทน ผลรวมของคะแนนที่แตกต่างกัน

ΣD^2 แทน ผลรวมของคะแนนที่แตกต่างกันยกกำลังสอง

$(\Sigma D)^2$ แทน ผลรวมของคะแนนที่แตกต่างกันทั้งหมดยกกำลังสอง

N แทน จำนวนนักศึกษาทั้งหมด

df แทน ชั้นองศาอิสระ (Degrees of Freedom)

3) การวิเคราะห์ผลข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดจากการทดลองมาวิเคราะห์หาความแปรปรวนทางสถิติ โดย analysis of variance (ANOVA) ตามแผนการทดลอง Pair T-Test โดยใช้ Proc.TTEST (SAS, 1998) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของแต่ละทรีทเมนต์